

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง การซื้อหุ้นบริษัทรถไฟฟ้ากรุงเทพ จำกัด ของการรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย

การรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย ได้มีหนังสือ ด่วนมาก ที่ นร ๖๗๐๒/๘๒๔ ลงวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๔๔ ความว่า การรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย (รฟม.) จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติการรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๔๓ เป็นรัฐวิสาหกิจในสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี (เดิมชื่อองค์การรถไฟฟ้ามหานคร) มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินกิจการรถไฟฟ้าในกรุงเทพมหานครและจังหวัดต่าง ๆ โดยในการดำเนินโครงการระบบรถไฟฟ้ามหานคร สายเฉลิมรัชมงคล เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๓๘ ที่กำหนดให้ รฟม. ลงทุนก่อสร้างงานโยธาร้อยละ ๘๐ และให้เอกชนลงทุนงานระบบรถไฟฟ้าร้อยละ ๒๐ ซึ่งในส่วนของการให้เอกชนลงทุนงานระบบรถไฟฟ้าตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว รฟม. ได้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการให้เอกชนเข้าร่วมงานหรือดำเนินการในกิจการของรัฐ พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยได้แต่งตั้งคณะกรรมการคัดเลือกเอกชนลงทุนงานระบบรถไฟฟ้าและดำเนินการโครงการรถไฟฟ้ามหานคร ระยะแรก ตามนัยมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว และได้เสนอผลการพิจารณาคัดเลือกต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาเมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๔๒ ซึ่งในคราวประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๔๓ คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติให้ รฟม. ทำสัญญากับบริษัทรถไฟฟ้ากรุงเทพ จำกัด (BMCL) ให้เป็นผู้รับสัมปทานลงทุนงานระบบรถไฟฟ้าและให้บริการรถไฟฟ้ามหานคร สายเฉลิมรัชมงคล ภายหลังจากที่สำนักงานอัยการสูงสุดได้ตรวจร่างสัญญาสัมปทานแล้ว และให้สำนักงานอัยการสูงสุดรับไปพิจารณาปรับปรุงแก้ไขสัญญา โดยให้กำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติมให้รัฐมีสิทธิในการเลือกที่จะซื้อหุ้นของ BMCL ในราคาพาร์ไต์ในจำนวนไม่เกินร้อยละ ๒๕ ต่อมาเมื่อสำนักงานอัยการสูงสุดได้ตรวจพิจารณาร่างสัญญาสัมปทานแล้ว คณะรัฐมนตรีได้มีมติในคราวประชุมเมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๔๓ เห็นชอบกับร่างสัญญาสัมปทาน (สัญญาโครงการระบบรถไฟฟ้ามหานคร สายเฉลิมรัชมงคล) ตามที่สำนักงานอัยการสูงสุดตรวจพิจารณาแล้ว และให้ดำเนินการต่อไปได้ และ รฟม. ได้ลงนามในสัญญาโครงการระบบรถไฟฟ้ามหานคร สายเฉลิมรัชมงคล กับบริษัทรถไฟฟ้ากรุงเทพ จำกัด เมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๔๓

โดยที่สัญญาโครงการระบบรถไฟฟ้ามหานคร สายเฉลิมรัชมงคล ข้อ ๒.๓ (จ) ได้กำหนดว่า “รฟม. รับทราบว่า BMCL มีความประสงค์ที่จะจดทะเบียนหุ้นเรือนหุ้นของ BMCL ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยโดยเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ รฟม. จะไม่คัดค้านแต่อย่างใดต่อการจดทะเบียนดังกล่าว ทั้งนี้ ในทันทีที่ BMCL ได้รับการจดทะเบียนในตลาด

หลักทรัพย์แห่งประเทศไทยดังกล่าวแล้ว BMCL ตกลงจะขายหุ้นให้แก่ รฟม. ในราคาพาร์ โดย รฟม. มีสิทธิในการเลือกซื้อหุ้นดังกล่าวได้ในจำนวนไม่เกินร้อยละยี่สิบห้า (๒๕%) ของทุนจดทะเบียน ภายในเวลาสิบสอง (๑๒) เดือนนับจากวันลงนามสัญญา รฟม. ยินยอมให้ BMCL ปรับลดสัดส่วนการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นเดิมลง จากอัตราร้อยละห้าสิบเอ็ด (๕๑%) ได้ และยินยอมคืนหนังสือรับรองของบริษัทแม่ตามที่ระบุไว้ในข้อ ๒.๓ (ง) นี้ ให้แก่ผู้ถือหุ้นเดิมภายในระยะเวลาอันสมควร” ซึ่ง รฟม. ได้พิจารณาข้อสัญญาดังกล่าวแล้ว มีความเห็นว่า การเข้าซื้อหุ้นของ BMCL ซึ่งมีมูลค่าเกินกว่า ๑,๐๐๐ ล้านบาทนี้ รฟม. ไม่ต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการให้เอกชนเข้าร่วมงานหรือดำเนินการในกิจการของรัฐ พ.ศ. ๒๕๓๕ อีก เพราะเป็นการดำเนินการตามเงื่อนไขของสัญญาสัมปทาน

รฟม. จึงขอหารือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาว่า ในกรณีที่ รฟม. ซื้อหุ้นของ BMCL ตามที่ระบุในสัญญาโครงการระบบรถไฟฟ้ามหานคร สายเฉลิมรัชมงคล ข้อ ๒.๓ (ฉ) ซึ่งมีมูลค่าตั้งแต่ ๑,๐๐๐ ล้านบาทขึ้นไป ไม่อยู่ในบังคับของพระราชบัญญัติว่าด้วยการให้เอกชนเข้าร่วมงานหรือดำเนินการในกิจการของรัฐ พ.ศ. ๒๕๓๕ นั้น ถูกต้องหรือไม่ เพียงใด

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวโดยมีผู้แทนสำนักงานรัฐมนตรี (สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีและสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ) ผู้แทนกระทรวงการคลัง (สำนักงานปลัดกระทรวงและกรมบัญชีกลาง) และผู้แทนการรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็นว่า โครงการระบบรถไฟฟ้ามหานคร สายเฉลิมรัชมงคล เป็นโครงการซึ่ง BMCL ได้รับสัมปทานจากรฟม. เพื่อดำเนินการ โดยให้ BMCL ลงทุนในระบบรถไฟฟ้าและการให้บริการรถไฟฟ้าโดยได้ดำเนินการตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติว่าด้วยการให้เอกชนเข้าร่วมงานหรือดำเนินการในกิจการของรัฐ พ.ศ. ๒๕๓๕ แล้ว กรณีตามที่หารือเป็นเพียงการที่ รฟม. จะเข้าซื้อหุ้น BMCL ตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในสัญญาโครงการระบบรถไฟฟ้ามหานคร สายเฉลิมรัชมงคล ข้อ ๒.๓ (ฉ)<sup>๑</sup> ซึ่งเป็นการที่หน่วยงานของรัฐคือ รฟม. จะเข้าซื้อหุ้นของบริษัทเอกชนตามเงื่อนไขของสัญญาโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๙ (๘)<sup>๒</sup> แห่ง

<sup>๑</sup>ข้อ ๒.๓ (ฉ) รฟม. รับทราบว่า BMCL มีความประสงค์ที่จะจดทะเบียนหุ้นเรือนหุ้นของ BMCL ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยโดยเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ รฟม. จะไม่คัดค้านแต่อย่างใดต่อการจดทะเบียนดังกล่าว ทั้งนี้ ในทันทีที่ BMCL ได้รับการจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยดังกล่าวแล้ว BMCL ตกลงจะขายหุ้นให้แก่ รฟม. ในราคาพาร์ โดย รฟม. มีสิทธิในการเลือกซื้อหุ้นดังกล่าวได้ในจำนวนไม่เกินร้อยละยี่สิบห้า (๒๕%) ของทุนจดทะเบียน ภายในเวลาสิบสอง (๑๒) เดือนนับจากวันลงนามสัญญา รฟม. ยินยอมให้ BMCL ปรับลดสัดส่วนการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นเดิมลงจากอัตราร้อยละห้าสิบเอ็ด (๕๑%) ได้ และยินยอมคืนหนังสือรับรองของบริษัทแม่ตามที่ระบุไว้ในข้อ ๒.๓ (ง) นี้ ให้แก่ผู้ถือหุ้นเดิมภายในระยะเวลาอันสมควร

<sup>๒</sup> มาตรา ๙ ให้ รฟม. มีอำนาจกระทำการกิจการภายในขอบแห่งวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๗ และและอำนาจเช่นว่านี้ให้รวมถึง

พระราชบัญญัติการรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๔๓ ที่กำหนดให้ รฟม. มีอำนาจถือหุ้นในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดเพื่อประกอบธุรกิจที่เกี่ยวกับหรือเกี่ยวเนื่องกับกิจการของ รฟม. ได้ กรณีจึงเป็นการที่รัฐวิสาหกิจเข้าถือหุ้นใน BMCL อันเป็นธุรกิจของเอกชน มิใช่เป็นกรณีที่เอกชนเข้าไปร่วมงานหรือดำเนินการในกิจการของรัฐ ดังนั้น การที่ รฟม. ซื้อหุ้น BMCL จึงไม่ต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการให้เอกชนเข้าร่วมงานหรือดำเนินการในกิจการของรัฐ พ.ศ. ๒๕๓๕

(ลงชื่อ) ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์

(นายชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สิงหาคม ๒๕๕๕

---

(๘) ถือหุ้นในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัด เพื่อประกอบธุรกิจเกี่ยวกับหรือเกี่ยวเนื่องกับกิจการของ รฟม.